

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

***FAKTOR DALAMAN YANG MEMPENGARUHI AMALAN PENGGUNAAN
LESTARI DALAM KALANGAN PELAJAR TINGKATAN EMPAT DI DAERAH
KLUANG, MALAYSIA.***

SARAVANAN A/L SANACEY

FPAS 2013 11

**FAKTOR DALAMAN YANG MEMPENGARUHI AMALAN PENGGUNAAN
LESTARI DALAM KALANGAN PELAJAR TINGKATAN EMPAT DI DAERAH
KLUANG, MALAYSIA.**

OLEH

SARAVANAN A/L SANACEY

**Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia
sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sains.**

Mei 2013

HAK CIPTA

Semua bahan yang terkandung dalam tesis ini, termasuk tanpa had teks, logo, ikon, gambar dan semua karya seni lain, adalah bahan hak cipta Universiti Putra Malaysia kecuali dinyatakan sebaliknya. Penggunaan mana-mana bahan yang terkandung dalam tesis ini dibenarkan untuk tujuan bukan komersil daripada pemegang hak cipta. Penggunaan komersil bahan hanya boleh dibuat dengan kebenaran bertulis terdahulu yang nyata daripada Universiti Putra Malaysia.

Hak cipta © Universiti Putra Malaysia

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia
sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sains

**FAKTOR DALAMAN YANG MEMPENGARUHI AMALAN PENGGUNAAN
LESTARI DALAM KALANGAN PELAJAR TINGKATAN EMPAT DI DAERAH
KLUANG, MALAYSIA.**

OLEH

SARAVANAN SANACEY

Mei 2013

Pengerusi: Puan Rosta Harun, Msc

Fakulti: Pengajian Alam Sekitar

Amalan penggunaan lestari kurang dipraktikkan oleh pelajar dalam usaha untuk memelihara dan memulihara alam sekitar. Walaupun wujud faktor sosio-demografi iaitu pendidikan alam sekitar dan faktor luaran/situasi seperti kemudahan kitar semula, ceramah, kempen dan media massa, ia kurang memberi kesan terhadap tahap amalan penggunaan lestari. Kajian-kajian sebelum ini mendapati faktor-faktor dalaman mempunyai hubungan dan mempengaruhi tingkah laku mesra alam, justeru kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap amalan penggunaan lestari dan menentukan hubungan antara faktor-faktor dalaman dengan amalan penggunaan lestari. Kajian ini juga mengenal pasti faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi amalan penggunaan lestari dalam kalangan pelajar tingkatan empat. Kajian ini berbentuk kuantitatif yang menggunakan reka bentuk kajian tinjauan jenis *rentas silang*. Responden kajian terdiri daripada 354 orang pelajar tingkatan empat daripada 10 buah sekolah menengah daerah

Kluang, Johor. Responden ini diperoleh dengan menggunakan teknik persampelan rawak berstrata. Soal selidik yang digunakan dalam kajian ini telah diadaptasi dan diubahsuai oleh penyelidik daripada beberapa kajian lepas yang mempunyai nilai kebolehpercayaan melebihi 0.6. Data yang diperoleh kemudiannya dianalisis dengan menggunakan statistik deskriptif dan statistik inferensi digunakan adalah ujian-*t*, Korelasi *Pearson* dan analisis Regresi berganda. Dalam proses ini, perisian *SPSS* versi 16 digunakan untuk menganalisis data. Keputusan kajian menunjukkan bahawa tahap faktor-faktor dalaman iaitu pengetahuan alam sekitar, sikap terhadap amalan penggunaan lestari, nilai terhadap alam sekitar dan afektif terhadap alam sekitar dalam kalangan pelajar berada pada tahap yang tinggi. Manakala motivasi terhadap amalan penggunaan lestari dan lokus kawalan terhadap alam sekitar pula berada pada tahap sederhana. Manakala keputusan analisis tahap amalan penggunaan lestari kajian menunjukkan 70.6% daripada pelajar mempunyai tahap amalan penggunaan lestari sederhana. Keputusan analisis *ujian-t* menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan tahap amalan penggunaan lestari berdasarkan aliran pendidikan ($t=2.910$, $df=352$, $p<0.05$). Tahap amalan penggunaan lestari pelajar aliran Sains lebih tinggi berbanding tahap amalan penggunaan lestari pelajar Sastera. Manakala keputusan analisis *ujian-t* juga menunjukkan bahawa tidak terdapat perbezaan signifikan tahap amalan penggunaan lestari berdasarkan jantina dan lokasi sekolah. Keputusan analisis korelasi *Pearson* pula menunjukkan wujudnya hubungan positif dan signifikan antara amalan penggunaan lestari dengan kesemua faktor dalaman iaitu lokus kawalan terhadap alam sekitar ($r=0.302$, $p<0.01$), nilai terhadap alam sekitar ($r=0.301$, $p<0.01$), motivasi terhadap amalan penggunaan lestari ($r=0.282$, $p<0.01$), afektif terhadap alam sekitar ($r=0.32$, $p<0.01$), sikap terhadap amalan penggunaan lestari

($r=0.28$, $p<0.01$) dan pengetahuan alam sekitar ($r=0.155$, $p<0.01$). Keputusan analisis *Regressi Berganda* menunjukkan dua faktor dalaman yang menyumbang secara signifikan amalan penggunaan lestari iaitu lokus kawalan terhadap alam sekitar dan nilai terhadap alam sekitar yang menerangkan sebanyak 12.6% ($R^2=.126$) varians dalam amalan penggunaan lestari. Berdasarkan dapatan kajian ini, pelajar belum mencapai tahap amalan penggunaan lestari yang dijangkakan untuk membantu memelihara dan memulihara alam sekitar. Oleh itu, beberapa cadangan telah dikemukakan kepada pihak-pihak yang berkepentingan dengan pelajar bagi meningkatkan lagi amalan penggunaan lestari dalam kalangan pelajar termasuk merapatkan jurang nilai dan amalan dalam kalangan pelajar kerana pelajar merupakan warga alam dan entiti yang besar yang boleh membawa perubahan positif kepada alam sekitar.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment
of the requirement for the degree of Master of Science

**INTERNAL FACTORS AFFECTING SUSTAINABLE CONSUMPTION
PRACTICES AMONG FORM FOUR STUDENTS IN KLUANG DISTRICT,
MALAYSIA.**

BY

SARAVANAN SANACEY

May 2013

Chairman: Madam Rosta Harun, MSc

Faculty: Environmental Studies

Sustainable consumption practice becomes less practiced by students in an effort to protect and conserve the environment. Despite the social demographic factors such as environmental education and external factors/situations factors such as recycling facilities, lectures, and mass media campaigns, it is less of an impact on the level of sustainable consumption practices. Previous studies found that internal factors have a relationship and influence environmentally friendly behavior. Therefore, this study aimed to determine sustainable consumption practice level among students and the relationship between the internal factors and sustainable consumption practices. This study also sought to identify the internal factors that affecting the sustainable consumption practices among form four students. This is a quantitative study that uses cross sectional research design. The study involves a sample of 354 students who are selected using a stratified random sampling method from ten daily schools in the Kluang

district in Johor. The questionnaire used in this study has been adapted and modified by researcher from several previous studies that have reliability value exceed 0.6. The data was analyzed using descriptive statistics and inferential statistics such as t-test, Pearson Correlation Test and Multiple Regression Analysis. In this process, the SPSS version 16 was used to analyze the data. The results showed that the level of internal factors which influence the sustainable consumption practices such as environmental knowledge, attitudes towards the sustainable consumption, values towards the environment and affective towards the environment among students were on high a level, while motivation towards the sustainable consumption practices and locus of control towards the environment were on the moderate level. While the analysis of the sustainable consumption practices level showed that 70.6% of students had a moderate level of sustainable consumption practices. Results of t-test analysis showed that there was a significant difference in the level of sustainable consumption practices based on Education Streaming ($t=2.910$, $df=352$, $p<0.05$). The level of sustainable consumption practices of Science stream students was higher than the level of Sustainable Consumption Practices of students of Arts stream students. While the results of t-test analysis also revealed that there was no significant difference in the level of sustainable consumption practices based on gender and school location. Pearson correlation analysis showed a positive and significant relationship between Sustainable Consumption Practices (dependent variables) with all internal factors (independent variables) such as locus of control towards the environment ($r=0.302$, $p<0.01$), value towards the environment ($r=0.301$, $p<0.01$), motivation towards the sustainable consumption ($r=0.282$, $p<0.01$), affective towards the environment ($r=0.32$, $p<0.01$), attitudes towards the sustainable consumption ($r=0.28$, $p<0.01$) and environmental knowledge ($r=0.155$,

$p < 0.01$). While the Multiple Regression analysis showed that two internal factors (predictors), locus of control towards the environment and value towards the environment proved significantly contribute and influence sustainable consumption practices and explained 12.6% or $R^2 = .126$ variance of sustainable consumption practices. Based on these findings, the students have not reached the expected sustainable consumption practices level that can help protect and conserve the environment. Thus, based on the findings, several recommendations have been presented to interested parties that associated with students to improve on the sustainable consumption practices level among students, including bridging the values and practice gap among students, because students are the big entities that can bring positive change to the environment.

PENGHARGAAN

Dengan nama Tuhan yang Maha Pemurah lagi Maha Mengasihani, syukur kerana dengan limpah kurnia-Nya, dan keizinan-Nya akhirnya tesis ini dapat disiapkan, *Oom Shirdi Sai Ram*.

Pada kesempatan ini, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan khusus kepada Puan Rosta Harun, selaku pengerusi jawatankuasa tesis yang telah banyak membantu dalam menyumbangkan idea-idea penting dan bernas, memberikan sepenuh kepercayaan, bimbingan dan galakan sehingga tesis ini berjaya disiapkan sepenuhnya. Penghargaan yang tulus ikhlas ini saya tujukan juga untuk ahli jawatan kuasa tesis iaitu Prof. Madya Dr. Ahmad Makmom yang memberikan pandangan, idea-idea yang baik dan bimbingan yang diberikan. Semoga diberkati Tuhan sentiasa hendaknya.

Ucapan terima kasih juga diucapkan kepada Kementerian Pendidikan Malaysia, Jabatan Pendidikan Negeri Johor, pengetua-pengetua dan para pelajar sekolah-sekolah yang terlibat dalam kajian ini. Terima kasih juga diucapkan kepada rakan-rakan setugas, khasnya kepada Guru Kanan Bahasa yang membantu mengedit penulisan penyelidikan ini. Terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan yang tidak terhingga juga saya tujukan kepada isteri tersayang, Puan Sathiyavani yang telah banyak membantu sepanjang saya menyambung pelajaran, berkorban wang ringgit, masa dan tenaga bagi memastikan tesis ini berjaya disiapkan pada masa yang ditetapkan. Juga buat anak-anak yang dikasihi (Harini, Bharat Kumar) yang sangat memahami dan menjadi pendorong untuk saya meneruskan perjuangan. Terima kasih kepada semua pihak yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam usaha menyiapkan tesis ini.

PENGESAHAN

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Peperiksaan Tesis telah berjumpa pada 31 Mei 2013 untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi Saravanan a/l Sanacey bagi menilai tesis beliau yang bertajuk “Faktor Dalaman yang Mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari Dalam Kalangan Pelajar Tingkatan Empat Di Daerah Kluang, Malaysia” mengikut Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan Perlembagaan Universiti Putra Malaysia [P.U.(A) 106] 15 Mac 1998. Jawatankuasa tersebut telah memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahi ijazah Master Sains.

Ahli Pemeriksa Jawatankuasa Peperiksaan Tesis adalah seperti berikut:

Ramdzani bin Abdullah, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Alam Sekitar
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Mohd. Bakri bin Ishak, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Alam Sekitar
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Aminuddin bin Hassan, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Arba'at bin Hassan, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Pendidikan dan Pembangunan Manusia
Universiti Pendidikan Sultan Idris
(Pemeriksa Luar)

NORITAH OMAR, PhD
Profesor Madya dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: 12 September 2013

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk Ijazah Master Sains. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Rosta Harun, Msc

Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian Alam Sekitar
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Ahmad Makmom bin Abdullah, PhD

Profesor Madya
Fakulti Pengajian Alam Sekitar
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

BUJANG BIN KIM HUAT, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: 12 September 2013

BORANG PERAKUAN

Perakuan pelajar siswazah

Saya memperakui bahawa:

- Tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli;
- Setiap petikan, kutipan dan ilustrasi telah dinyatakan sumbernya dengan jelas;
- Tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain;
- Hak milik intelek dan hakcipta tesis ini adalah hak milik mutlak Universiti Putra Malaysia, mengikut Kaedah-Kaedah Universiti Putra Malaysia (Penyelidikan) 2012;
- Kebenaran bertulis daripada penyelia dan Pejabat Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi) hendaklah diperoleh sebelum tesis ini diterbitkan (dalam bentuk bertulis, cetakan atau elektronik) termasuk buku, jurnal, modul, prosiding, tulisan popular, kertas seminar, manuskrip, poster, laporan, nota kuliah, modul pembelajaran atau material lain seperti yang dinyatakan dalam Kaedah-Kaedah Universiti Putra Malaysia (Penyelidikan) 2012;
- Tiada plagiat atau pemalsuan/fabrikasi data dalam tesis ini, dan integriti ilmiah telah dipatuhi mengikut Kaedah-Kaedah Universiti Putra Malaysia (Pengajian Siswazah) 2003 (Semakan 2012-2013) dan Kaedah-Kaedah Universiti Putra Malaysia (Penyelidikan) 2012. Tesis telah diimbaskan dengan perisian pengesanan plagiat.

Tandatangan: _____

Tarikh: 31 MEI 2013

Nama dan No. Matrik: SARAVANAN A/L SANACEY GS29121

JADUAL KANDUNGAN

	Muka surat
HAK CIPTA	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	vi
PENGHARGAAN	ix
PENGESAHAN	x
BORANG PERAKUAN	xii
SENARAI JADUAL	xvii
SENARAI RAJAH	xxi
SENARAI SINGKATAN	xxii
SENARAI LAMPIRAN	xxiv
BAB	
1 PENGENALAN	1
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	6
1.3 Pernyataan Masalah	16
1.4 Objektif Kajian	22
1.5 Persoalan Kajian	23
1.6 Hipotesis Kajian	25
1.7 Kesignifikan Kajian	26
1.8 Skop Kajian	29
1.9 Batasan Kajian	31
1.10 Definisi Istilah	32
1.11 Struktur Tesis	39
2 SOROTAN LITERATUR	40
2.1 Pendahuluan	40
2.1 Pendidikan Alam Sekitar di Malaysia	41
2.2 Konsep-Konsep Berkaitan Dengan Lestari	44
2.2.1 Konsep Pembangunan Lestari	44
2.2.2 Agenda 21 : Program Tindakan	46
2.2.3 Pendidikan untuk Pembangunan Lestari	47
2.2.4 Sekolah Lestari	50
2.2.5 Pendidikan untuk Penggunaan Lestari	51
2.3 Konsep Amalan Penggunaan Lestari	52
2.3.1 Kemunculan Amalan Penggunaan Lestari	52
2.3.2 Maksud Amalan Penggunaan Lestari	55
2.3.3 Cara-cara terlibat dalam Amalan Penggunaan Lestari	57
2.3.4 Kepentingan Amalan Penggunaan Lestari	62
2.4 Faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari	64
2.4.1 Pengetahuan Alam Sekitar	66
2.4.2 Sikap terhadap Amalan Penggunaan Lestari	78

2.4.3	Nilai terhadap Alam Sekitar	88
2.4.4	Afektif terhadap Alam Sekitar	101
2.4.5	Motivasi terhadap Amalan Penggunaan Lestari	110
2.4.6	Lokus kawalan terhadap Alam Sekitar	121
2.5	Amalan Penggunaan Lestari dan Pembolehubah Demografi	129
2.5.1	Jantina dan Amalan Penggunaan Lestari	129
2.5.2	Aliran Pendidikan dan Amalan Penggunaan Lestari	137
2.5.3	Lokasi Sekolah dan Amalan Penggunaan Lestari	143
2.6	Kerangka Kajian Amalan Penggunaan Lestari	149
2.7	Rumusan	150
3	METODOLOGI KAJIAN	151
3.1	Pendahuluan	151
3.2	Reka Bentuk Kajian	152
3.3	Lokasi Kajian	154
3.4	Populasi Dan Persampelan Kajian	155
3.5.1	Penentuan Saiz Sampel	156
3.5.2	Persampelan dan Teknik Persampelan	159
3.6	Peringkat Kajian	163
3.7	Instrumen Kajian dan Pengukuran Pembolehubah	164
3.7.1	Bahagian A : Demografi	164
3.7.2	Bahagian B : Instrumen Mengukur Faktor-Faktor Dalam	165
3.7.3	Bahagian C : Instrumen Mengukur Tahap Amalan Penggunaan Lestari	173
3.9	Kesahan Instrumen	175
3.10	Kajian Rintis dan Kebolehpercayaan Instrumen Kajian	176
3.11	Pengumpulan Data Kajian	178
3.12	Teknik Penganalisan Data	180
3.12.1	Analisis Penerokaan Data (<i>EDA</i>)	180
3.12.2	Analisis Deskriptif	185
3.12.3	Analisis Inferensi	190
3.13	Rumusan	193
4	KEPUTUSAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN	194
4.1	Pendahuluan	194
4.2	Maklumat Demografi Responden Kajian	194
4.2.1	Jantina	195
4.2.2	Aliran Pendidikan	195
4.2.3	Lokasi Sekolah	196
4.2.4	Sumber Maklumat Utama tentang Alam Sekitar dan Amalan Penggunaan Lestari	197

4.2.5	Kelab atau Persatuan Alam sekitar yang disertai oleh pelajar Tingkatan Empat	198
4.3	Tahap Faktor-Faktor Dalaman yang Mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari (Objektif 1)	199
4.3.1	Tahap pengetahuan alam sekitar dalam kalangan pelajar	200
4.3.2	Tahap sikap terhadap Amalan Penggunaan Lestari dalam kalangan pelajar	203
4.3.3	Tahap nilai terhadap Alam Sekitar dalam kalangan pelajar	207
4.3.4	Tahap afektif terhadap alam sekitar dalam kalangan pelajar	211
4.3.5	Tahap motivasi terhadap Amalan Penggunaan Lestari dalam kalangan pelajar	214
4.3.6	Tahap Lokus Kawalan terhadap Alam sekitar	217
4.4	Tahap Amalan Penggunaan dalam kalangan Pelajar (Objektif 2)	221
4.5	Perbezaan Tahap Amalan Penggunaan Lestari mengikut Jantina, Aliran Pendidikan dan lokasi Sekolah (Objektif 3)	226
4.5.2	Perbezaan tahap Amalan Penggunaan Lestari mengikut Jantina	226
4.5.2	Perbezaan tahap Amalan Penggunaan Lestari mengikut Aliran Pendidikan	228
4.5.3	Perbezaan tahap Amalan Penggunaan Lestari mengikut Lokasi Sekolah	231
4.6	Hubungan Antara Faktor-faktor dalaman yang Mempengaruhi Dengan Amalan Penggunaan Lestari (Objektif 4)	233
4.6.1	Hubungan antara tahap Pengetahuan Alam Sekitar dengan Tahap Amalan Penggunaan Lestari	235
4.6.2	Hubungan antara tahap Sikap terhadap Amalan Penggunaan Lestari dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	238
4.6.3	Hubungan antara tahap Nilai terhadap Alam Sekitar dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	240
4.6.4	Hubungan antara tahap Afektif terhadap Alam Sekitar dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	241
4.6.5	Hubungan antara tahap Motivasi terhadap Amalan Penggunaan Lestari dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	243
4.6.6	Hubungan antara tahap Lokus Kawalan terhadap Alam Sekitar dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	245

4.7	Peramal Bagi Amalan Penggunaan Lestari (Objektif 5)	247
4.8	Ringkasan Keputusan Ujian Hipotesis Kajian	252
5	RUMUSAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN	253
5.1	Pengenalan	253
5.2	Rumusan Kajian	253
5.2.1	Tahap faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari	253
5.2.2	Tahap Amalan Penggunaan Lestari	254
5.2.3	Perbezaan tahap Amalan Penggunaan Lestari mengikut jantina, aliran pendidikan dan lokasi sekolah	255
5.2.4	Hubungan antara faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi dengan tahap Amalan Penggunaan Lestari	255
5.2.5	Faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari	256
5.3	Implikasi Dapatan Kajian	257
5.3.1	Implikasi tahap faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari	257
5.3.2	Implikasi perbezaan Amalan Penggunaan Lestari mengikut Jantina, Aliran Pendidikan dan Lokasi Sekolah	258
5.3.3	Implikasi hubungan antara faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari dengan Amalan Penggunaan Lestari	258
5.3.4	Implikasi faktor-faktor dalaman yang mempengaruhi Amalan Penggunaan Lestari	259
5.3.5	Implikasi terhadap tahap Amalan Penggunaan Lestari	259
5.3.6	Implikasi sumber maklumat Amalan Penggunaan Lestari dan penyertaan dalam persatuan/kelab berkaitan dengan Alam Sekitar	260
5.4	Cadangan Terhadap Peningkatan Tahap Amalan Penggunaan Lestari	262
5.5	Cadangan Kajian Lanjutan	271
5.6	Penutup	272
	RUJUKAN	274
	LAMPIRAN	307
	BIODATA PELAJAR	344
	SENARAI PENULISAN	345